

Master Social Work

Studiehandleiding Masterclass I
ANALYSE

2017-2018

INHOUDSOPGAVE

1	MASTERCLASS I: ANALYSE	5
1.1	INLEIDING	5
1.2	INSTAP- EN DEELNAMEVOORWAARDEN	6
1.3	ROOSTER EN PROGRAMMERING MASTERCLASS I	7
1.4	STUDIEBELASTING MASTERCLASS I	8
1.5	AANLEVEREN OPDRACHTEN/TOETSEN	8
1.6	PROGRAMMA STARTSEMINAR	9
2	DE INTEGRALE EINDOPDRACHT VAN MASTERCLASS I	11
2.1	INTEGRALE EINDOPDRACHT I: VERKENNEND ESSAY	11
2.2	BEOORDELINGSCRITEIA, INLEVEREN, TOETSING EN HERKANSING	11
2.3	TAALMAKELAAR	12
2.4	LITERATUUR	12
3	PROGRAMMA SOCIALE INTERVENTIEKUNDE	13
3.1	DOELSTELLING, DEELCOMPETENTIES EN LEERUITKOMSTEN	13
3.2	OPZET EN INHOUD	13
3.3	OPDRACHTEN EN TOETSING	14
3.4	LITERATUUR	15
3.5	PROGRAMMERING	16
4	PROGRAMMA SOCIALE VRAAGSTUKKEN	19
4.1	DOELSTELLING, (DEEL)COMPETENTIES EN LEERUITKOMSTEN	19
4.2	OPZET EN INHOUD	19
4.3	OPDRACHTEN EN TOETSING	21
4.4	LITERATUUR	21
4.5	PROGRAMMERING	22
5	PROGRAMMA PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK 1	23
5.1	DOELSTELLING, DEELCOMPETENTIES EN LEERUITKOMSTEN	23
5.2	OPZET EN INHOUD	24
5.3	OPDRACHTEN EN TOETSING	26
5.4	LITERATUUR	26
5.5	PROGRAMMERING	26
6	PROGRAMMA BEROEPSETHISCHE REFLECTIE	31
6.1	DOELSTELLING, DEELCOMPETENTIES EN LEERUITKOMSTEN	31
6.2	RELATIES MET ANDERE PROGRAMMAONDERDELEN	32
6.3	OPZET EN INHOUD	32
6.4	OPDRACHTEN EN TOETSING	33

6.5	LITERATUUR	33
6.6	PROGRAMMERING	34
7	PROGRAMMA COACHING	35
7.1	DOELSTELLING, DEELCOMPETENTIES EN LEERUITKOMSTEN	35
7.2	DOORGAAND LEREN	36
7.3	LEERUITKOMSTEN	36
7.4	OPZET EN INHOUD	36
7.5	RELATIE COACHING MET ASSESSMENT	37
7.6	OPDRACHTEN EN TOETSING	37
7.7	LITERATUUR	38
7.8	PROGRAMMERING	38
8	COMPETENTIES MASTER SOCIAL WORK	39
9	BEOORDELINGSFORMAT INTEGRALE EINDOPDRACHT (VERKENNEND ESSAY) MASTERCLASS I 2017-2018	41

1 MASTERCLASS I: ANALYSE

1.1 Inleiding

In de opleiding gaat u aan de slag met een voor uw beroepspraktijk relevant en urgent praktijkvraagstuk. Als gevorderde professional binnen het veld van social work krijgt u immers steeds vaker te maken met vragen vanuit de samenleving, uw beroepsgroep en/of van de overheid om nieuwe benaderingen te ontwikkelen voor maatschappelijke vraagstukken. Afhankelijk van uw specifieke praktijkcontext, kan het daarin gaan om het innoveren van bestaande interventies of het ontwerpen van nieuwe interventies. Steeds vaker gaat het daarbij om situaties waarin hardnekkige sociaal-maatschappelijke problemen om een gerichte en soms multidisciplinaire oplossing vragen.

Daarnaast verlangt de overheid in toenemende mate maatwerk, onderlinge afstemming van aanbieders van zorg en welzijn en tussen formele en informele ondersteuningsstructuren en een heldere verantwoording van het professioneel handelen.

In Masterclass I start u met het verkennen van een door u gekozen praktijkvraagstuk. Welke achterliggende oorzaken spelen een rol bij het vraagstuk? Welke interventies bestaan er als antwoord daar op? Wie zou op welke manier welke bijdrage (beter) kunnen leveren om aan een aanpak en oplossing ervan te werken? In het bijzonder gaat u op zoek naar nieuwe sociale interventiestrategieën om een gedegen antwoord te bieden, daarin zijn analyses van de volgende aspecten essentieel:

- De sociaal-culturele context waarbinnen de vraag zich afspeelt.
- De methodische aanpak, waarbij het gaat om de vraag welke interventies gepast, effectief en mogelijk zijn.

In de praktijk van het social work begint een dergelijk proces met onderzoek en visievorming binnen de eigen kring van professionals en in debat met burgers, beleidmakers en politici. De bestaande praktijk wordt geproblematiseerd en tegen het licht gehouden van maatschappelijke veranderingen, ontwikkelingen aan de vraagzijde (cliënten en overheid), beleidsmatige trends en vakinhoudelijke innovaties. De visieontwikkeling daarover vindt doorgaans plaats in vaktijdschriften, debatten, conferenties en expertmeetings.

In elke Masterclass werkt u via een integrale eindopdracht aan verbetering van de bestaande praktijk in relatie tot een praktijkvraagstuk. In deze eerste Masterclass start u met het formuleren en onderbouwen van een urgent praktijkvraagstuk. De volgende opdracht staat centraal:

Formuleer een praktijkvraagstuk dat ten grondslag ligt aan een maatschappelijke vraag naar dienstverlening in uw instelling. Het praktijkvraagstuk komt voort uit het ter discussie stellen van de manier waarop uw instelling de vraag van cliënten formuleert, onderbouwt en legitimeert. Dat doet u onder meer door uw huidige dienstverleningsaanbod 'door te lichten'; klopt dit nog in het licht van maatschappelijke ontwikkelingen, veranderingen in de vragen of problemen van de doelgroep, verandert overheidsbeleid en de meest recente vakinhoudelijke inzichten op het gebied van sociale interventies? Hierbij gaat u systematisch en onderzoekend te werk: u verheldert het praktijkvraagstuk aan de hand van bestaande sociale theorieën en analyseert het vraagstuk door middel van een metareflectie op de door u en uw instelling gehanteerde interventies. Het praktijkvraagstuk en suggesties voor een nieuwe benadering die aansluit op een actuele maatschappelijke vraag naar dienstverlening legt u vast in een verkennend essay.

De integrale eindopdracht van Masterclass II bouwt (idealiter) voort op deze integrale eindopdracht en heeft betrekking op de voorgenomen verandering in de praktijk en de uitwerking daarvan in een Masterplan waarin ook onderzoek (uit te voeren in het tweede jaar) een rol speelt. Ook de integrale eindopdrachten van Masterclass III en IV bouwen dus (idealiter) voort op Masterclass 1 waarin echter dieper op professionaliserings- en veranderaspecten in gegaan wordt. In de reeks integrale eindopdrachten is het proces van praktijkontwikkeling, ondersteund door onderzoek, goed zichtbaar. Het is belangrijk om vanaf het begin af aan de invulling van de integrale eindopdrachten zoveel mogelijk te plaatsen in dit kader. Zo gebruikt de student deze opdrachten en de opleiding om op een grondige en

systematische wijze zijn of haar bestaande praktijk te verbeteren met betrekking tot het specifieke praktijkvraagstuk en eigent de student competenties van de master toe.

In elke Masterclass wordt het werken aan de integrale eindopdracht ondersteund door het onderwijs in de programma's van de verschillende leerlijnen. In Masterclass I zijn dat:

1. Sociale Interventiekunde *SI* (leerlijn Social Work Theory)
2. Actuele Sociale Vraagstukken *ASV* (leerlijn Social Work Theory)
3. Praktijkgericht Onderzoek 1 *PO* (leerlijn Praktijkgericht onderzoek)
4. Beroepsethische reflectie *BER*
5. Professionele Leerbegeleiding *PLB*

Binnen de programma's en in het werken aan de integrale eindopdrachten wordt enerzijds gewerkt aan de ontwikkeling van de verschillende (deel)competenties en anderzijds aan het verwerven van een gedegen kennisbasis ('body of knowledge').

1.2 Instap- en deelnamevoorwaarden

U kunt deelnemen aan Masterclass I wanneer u bent toegelaten tot de master Social Work.

Voor alle programmaonderdelen van de Masterclass geldt een aanwezigheidsverplichting. Dat wil zeggen dat u aan alle bijeenkomsten van de verschillende programma's deelneemt.

Wanneer er toch bijeenkomsten worden gemist, gelden de volgende regels:

- Tot 80 % aanwezigheid: vervangende opdracht voor gemiste bijeenkomsten (in overleg met de docent);
- Minder dan 80 % aanwezigheid: geen toetsmogelijkheid.

1.3 Rooster en Programmering Masterclass I

Alle bijeenkomsten vinden in lokaal MLH 05A16 plaats, tenzij anders aangegeven bij het vak. Wijzigingen voorbehouden.

Datum	10.20 - 12.20 uur (lokaal beschikbaar van 10.20-12.50 uur)	13.10 - 15.10 uur (lokaal beschikbaar van 12.50-15.20 uur)	15.30 - 17.30 uur (*lokaal beschikbaar van 15.20-17.50 uur)
1-2 sept.	Startseminar MC I (incl. BER 1) te Kaap Doorn		
08 sept. ¹	Intro / SI 1	PLB 1	PO 1
15 sept.	SI 2	BER 2 A (MLH 05A20) / PLB 2 B ²	PO 2
22 sept.	SV 1	PLB 2 A / BER 2 B (MLH 05A24)	PO 3
29 sept.	SI 3	SV 2	
06 okt.	IEO I, richtlijnen	PLB 3	PO 4
13 okt.	SI 4	PLB 4 B / BER 3 A (MLH 05A24)	SV 3
20 okt.	SI 5	SV 4 (TTH 05A19) ³	PO 5 17.00 uur mondelinge evaluatie
27 okt.	Vakantie		
03 nov.	SI 6	BER 3 B (MLH 05A20) / PLB 4 A	SV 5
10 nov.	SV 6	PLB 5	PO 6
17 nov.	Feedback opzet IEO I	AKMI middag ⁴ 14.00 – 17.00 uur	
24 nov.	SI 7	SV 7	PO 7
01 dec.	SI 8	PLB 6 B / BER 4 A (MLH 05A20)	SV 8
08 dec.	SV 9	PO 8	
15 dec.	SI 9	BER 4 B (MLH 05A24) / PLB 6 A	SV 10
22 dec.	SI 10	SV 11	PO 9
29 dec. – 5 jan.	Vakantie		
12 jan.	SV inleveren opdrachten SI inleveren opdrachten		
19 jan.	PLB inleveren opdracht Ethiek inleveren opdracht		
26 jan.	IEO I inleveren		
2-3 feb.	Startseminar MC 2 te Amsterdam, Meevaart		
23 mrt	Herkansing SV, SI		
6 april	Herkansing PLB, Ethiek		
20 april	Herkansing IEO I		

¹ Aangepaste tijden: 10.00 – 11.00 uur Introductie, 11.00 – 12.40 uur SI

² Voor de bijeenkomsten BER en PLB wordt de groep in tweeën gesplitst

³ Deze bijeenkomst vindt plaats in het Theo Thijssenhuus

⁴ Verdere informatie over dit middagprogramma volgt

1.4 Studielast Masterclass I

Programma	Integrale eindopdracht	SI	SV	PO	BER	PLB
EC	2	4	4	3	-	2
Studielast	56 uur	112 uur	112 uur	84 uur	14 uur	42 uur
Contacturen	6 uur	24 uur	22 uur	18 uur	7 uur	16 uur
Zelfstudie (Literatuurstudie + opdrachten)	50 uur	88	90 uur	66 uur	7 uur	26 uur

1.5 Aanleveren opdrachten/toetsen

Gedurende het studiejaar levert u diverse opdrachten in waarop u een beoordeling krijgt. Deze opdrachten levert u digitaal aan, aan de betreffende docent met een cc naar Nicole Brouwer; n.p.m.brouwer@hva.nl

Uw opdracht dient aan de volgende naamgeving te voldoen:

Document_vak_achternaam, voornaam_studiejaar

In geval van een herkansing:

Document_vak_achternaam, voornaam_studiejaar_kans X

1.6 Programma startseminar

Het startseminar is bedoeld als kennismaking met de opleiding, Masterclass I en met elkaar (docenten en studenten).

Startseminar MC I, eerste dag	
Vrijdag 1 september 2017	
9.00	Inloop
9.30	Welkomstwoord, introductie van de opleiding, Masterclass I en het startseminar (Joris van Loon) Start eerste kennismaking met elkaar (Minke Baumfalk, Monique Mispelblom, Joris van Loon)
10.30	Pauze
10.45	Vervolg eerste kennismaking met elkaar (Minke Baumfalk, Monique Mispelblom, Joris van Loon)
12.30	Lunch
13.30	Start programma Beroepsethische Reflectie. (Jan Drost)
15.15	Pauze
15.30	Vervolg Beroepsethische Reflectie
17.00	Naar buiten. Er zal een gezamenlijke wandeling zijn. Daarna invulling naar persoonlijke voorkeur.
19.00	Diner met studenten en docenten van de Masterclasses I en III
Startseminar MC I, tweede dag	
Zaterdag 2 september 2017	
9.00	Leren; wat kom je halen en wat breng je? (Minke Baumfalk, Monique Mispelblom, Joris van Loon)
10.45	Pauze
11.00	Introductie op de programma's uit Masterclass I en informatie over de organisatie van de opleiding, examencommissie, opleidingscommissie (Minke Baumfalk, Rob Andeweg, Ria Lakeman, Mike de Kreek en Joris van Loon)
12.30	Lunch
13.30	Uitleg leerlijnen en verkenning praktijkvraagstuk (Ria Lakeman, Rob Andeweg, Martin Gerrebrands, Marc Hoijtink, Joris van Loon, Mike de Kreek)
15.00	Pauze
15.15	Verkenning praktijkvraagstuk
16.30	Einde programma

2 DE INTEGRALE EINDOPDRACHT VAN MASTERCLASS I

Master Social Work	
Masterclass	I: Analyse
Product	Integrale eindopdracht: Verkennend essay
(Deel)competenties	III (1, 2, 4, 5), IV (1), V (2, 3)
Docenten	Rob Andeweg, Ria Lakeman, Jeroen Gradener, Mike de Kreek.
Studiebelasting	2 EC (56 uur)
Contacttijd	Maximaal 6 uur overleg / oefening
Zelfstudie (Literatuurstudie + opdrachten)	50 uur

2.1 Integrale eindopdracht I: Verkennend essay

De integrale eindopdracht voor Masterclass I bestaat uit een verkennend essay, waarin u een bestaande Social Work praktijk van uw organisatie kritisch tegen het licht houdt. U komt tot de formulering van een praktijkvraagstuk en ontwikkelt ideeën om tot een nieuwe of vernieuwde benadering te komen.

Een paar voorbeelden van onderwerpen waarop de praktijkvraag betrekking kan hebben:

- De verbetering van ondersteuning van ex-dak- en thuislozen in Amsterdam-West
- De begeleiding van bewoners in het kader van leefbaarheidsbevordering in Utrecht Kanaleneiland
- Het opzetten van een talentontwikkelingsprogramma voor risicjongeren in Den Helder
- De zorg voor kinderen van ouders met meervoudige problematiek in Amsterdam West
- De ondersteuning van mensen met een psychiatrische achtergrond in Hilversum
- De samenwerking tussen professionals en vrijwilligers ten behoeve van kwetsbare ouderen in Kennemerland

De volgende (deel)competenties staan in deze integrale eindopdracht centraal:

Competentie		Deelcompetentie
III	Kennis mobiliseren, toepassen & ontwikkelen	1, 2, 4, 5
IV	Onderzoeken	1
V	Professionaliseren	2, 3

In de programma's van Social Work Theory en Praktijkgericht onderzoek wordt er in enkele bijeenkomsten enige ruimte gemaakt voor de vragen en problemen die een rol spelen bij het maken van de integrale eindopdracht. Aandachtspunten zijn: structuur van een tekst, kwaliteit van argumentatie, duidelijkheid, aantrekkelijkheid, correct taalgebruik, verantwoording (gebruik van bronnen) en opmaak.

2.2 Beoordelingscriteria, inleveren, toetsing en herkansing

De inleverdatum voor de integrale eindopdracht is 26 januari 2018.
De deadline voor de herkansing is 20 april 2018.

De opdracht wordt door twee docenten nagekeken aan de hand van het beoordelingsformulier, dat in deze studiehandleiding als bijlage is opgenomen. Op dit formulier ontvangt u ook de feedback op uw essay.

Aan de integrale afsluiting van de masterclass worden eisen gesteld op de volgende gebieden (zie het beoordelingsformulier achter in deze studiehandleiding):

- Leesbaarheid, goede schriftelijke communicatie,
- Adequate beschrijving van het praktijkvraagstuk,
- Inhoudelijke eisen, zoals aansluiting bij actuele kennis en discussies,
- Verwerking van sociologische thema's (i.c. de aansluiting bij het programma ASV),
- Verwerking methodische metareflectie (i.c. aansluiting bij het programma SI),
- Positionering binnen de huidige beroepscontext en rol als professional,
- Aanknopingspunten voor professionele methodische vernieuwing.

Onderdeel van de integrale eindopdracht is een presentatie binnen de eigen organisatie. Activiteiten:

- U onderzoekt binnen de eigen organisatie de werkontwikkeling gedurende de afgelopen tien jaar;
- U bereidt de presentatie voor en voert deze uit;

2.3 Taalmakelaar

Aan de opleiding is een taalmakelaar verbonden. Van studenten wordt verwacht dat zij een correcte Nederlands schrijven, in staat zijn om leesbare producten te leveren en ook in de argumentatieve omgang met betogende teksten kwalitatief voldoende teksten aan te leveren. In dat verband kan een student gedurende de opleiding op eigen initiatief of op aanraden van een docent contact opnemen met de taalmakelaar om eventuele taalproblemen verder te onderzoeken en advies te ontvangen.

2.4 Literatuur

Verplichte literatuur:

Poelmans, P. en Severijnen O. (2013), *De APA-richtlijnen – Over literatuurverwijzing en onderzoeksrapportage*. Bussum: Coutinho. ISBN 978-90-469-0345-2.

3 PROGRAMMA SOCIALE INTERVENTIEKUNDE

Master Social Work	
Masterclass	I: Analyse
Leerlijn	Social Work Theory
Programma	Sociale interventiekunde
(Deel)competenties	I (3), III (1, 2,4, 5), IV (1), V (2, 3)
Opleider	Ria Lakeman, Jeroen Gradener
Studiebelasting	4 (112 uur)
Contacturen	24 uur
Zelfstudie (Literatuurstudie + opdrachten)	88 uur

3.1 Doelstelling, deelcompetenties en leeruitkomsten

Deelname aan het programma Sociale Interventiekunde stelt de student in staat een breed overzicht te krijgen van mogelijke sociale interventies. Hij kan betekenisvolle interventies opsporen en op hun waarde schatten. 'Betekenisvol' betekent in dit verband dat hij de geschiktheid ervan kan onderbouwen vanuit de praktijkcontext waar hij deel van uitmaakt. Hij weet daarbij gebruik te maken van relevante en actuele kennisbronnen en databanken. Voor de onderbouwing ontleent hij argumenten aan wetenschappelijke theorievorming en gaat hij in op de vraag naar de mate waarin bewijs van effectiviteit voorhanden is. Kort samengevat gaat het om: methodische metareflectie. Het programma stimuleert de student tot het ontwikkelen van een open, nieuwsgierige houding naar nieuwe praktijken die waardevol kunnen zijn voor de methodiekontwikkeling binnen zijn eigen organisatie, voor de verdere ontwikkeling van die organisatie, voor het werkveld en de bijdrage aan oplossingen voor maatschappelijke problemen.

De volgende (deel)competenties staan in dit programma centraal:

Competentie		Deelcompetentie
I	Innoveren en praktijk ontwikkelen	3
III	Kennis mobiliseren, toepassen & ontwikkelen	1, 2, 4, 5
IV	Onderzoeken	1
V	Professionaliseren	2, 3

3.2 Opzet en inhoud

De master Social Work is in staat regie te voeren in complexe dienstverleningssituaties. Om die complexiteit te verhelderen heeft hij kennis over hoe vanuit verschillende theorieën, benaderingen of perspectieven de mogelijkheid wordt ontwikkeld tot het beïnvloeden en veranderen van individuele levens, het functioneren van groepen en het sociale leefklimaat van buurten en wijken. Sociale Interventiekunde draagt bij aan het vermogen tot metareflectie. De door de deelnemers meegebrachte praktijkkennis is van groot belang. Maar praktijkkennis weerspiegelt ook dikwijls gevestigde opvattingen en tradities en kan leiden tot conservatisme. Sociale Interventiekunde biedt kennis aan die nodig is om te komen tot nieuwe praktijkkennis, via de integratie van het persoonlijke (denken, voelen, willen en handelen) en het beroepsmatige (de persoon als professional, het beroep en de concrete werkervaring). Master zijn betekent onder meer in staat zijn het verband te voorzien tussen abstracte theorievorming en het concrete methodisch handelen. Andersom betekent het ook: de complexiteit van het handelen - die zich uit in eclecticisch of multimethodisch handelen - kunnen verhelderen en in verband kunnen brengen met methodische en theoretische grondslagen.

De master Social Work kan de toepasbaarheid en bruikbaarheid van methodieken beoordelen door de context waarin zij worden gebruikt te analyseren. Die context wordt onder meer bepaald door de aard van de doelgroep en hun vraag, de organisatorische structuur van een instelling, de professionaliseringsgraad van de medewerkers, door samenwerkingsmogelijkheden met ketenpartners en over de eigen grenzen van de sector heen (bijvoorbeeld gezondheidszorg, woningbouwverenigingen, onderwijs). De master Social Work kan vanuit een helicopterview vernieuwende methodiekontwikkeling in gang zetten die past bij de context waarin hij/zij werkzaam is. Uiteindelijk is het programma daarop gericht.

Leeromgeving

Het onderwijsprogramma bestaat uit een combinatie van hoor- en werkcolleges. Tijdens de hoorcolleges worden de theoretische concepten behandeld aan de hand van PowerPoints. Op basis van de voor ieder college voorgeschreven literatuur gaat u gericht op zoek naar theoretische aanknopingspunten, analyses en interventies die van toepassing zijn op uw eigen beroepspraktijk. Het gaat erom een beeld te vormen van de methodische interventies en de theoretische achtergronden daarvan.

Aan de hand van de behandelde theorie(ën) schrijft u een kritische beschouwing over uw beroepspraktijk: de verwerkingsopdracht. Dit korte verslag wordt gedeeld met de medestudenten en besproken in de bij het hoorcollege aansluitende werkcollege.

Samenhang met de andere programma 's

Sociale Interventiekunde vormt een integraal onderdeel van de leerlijn Social Work Theory. De primaire reflectie op het methodische handelen in de leerlijn Professionele Leerbegeleiding wordt door Sociale Interventiekunde op een hoger plan gebracht. De kennis die in Sociale Interventiekunde wordt aangereikt, maakt namelijk de stap naar 'secundaire agologische reflectie' of metareflectie mogelijk.

Het programma Sociale Vraagstukken biedt hierbij de theorie en maatschappelijke thematiek aan om sociale problemen te herformuleren (de maatschappelijke context).

De methodische metareflectie biedt de mogelijkheid om binnen die nieuwe probleemdefinities bestaande en nieuwe methodische invalshoeken op hun relevantie te toetsen (het professionele handelen). De sociale context en het professionele handelen worden geproblematiseerd door middel van het formuleren van onderzoeksgerichte vraagstellingen die in het programma Praktijkgericht Onderzoek I behandeld en geoefend zullen worden.

3.3 Opdrachten en toetsing

Toetsvorm: werkstuk of paper

De schriftelijke toets moet met een voldoende worden afgesloten en wordt beoordeeld met een cijfer. Herkansing is mogelijk door de complete opdracht opnieuw in te leveren.

Toetsopdracht

De toets bestaat uit de bundeling van vier verwerkingsopdrachten over de behandelde social work theorieën en toepassing binnen de eigen beroepscontext, waarin de student aantoonbaar demonstreert dat de leeruitkomsten eigen zijn gemaakt. De student kiest vier opdrachten uit de gedurende het programma gemaakte verwerkingsopdrachten.

Beoordeling

De toetsopdracht wordt beoordeeld als deze compleet en tijdig is ingeleverd.

De criteria voor de beoordeling van de toetsopdracht worden opgenomen in een beoordelingsformat. Dit format bevat de criteria met indicatoren, puntennormering, toelichting en het cijfer. Het beoordelingsformat wordt tijdig bekend gemaakt en geplaatst op MijnHvA. De student ontvangt na toetsing, binnen de vastgestelde termijn van bekendmaking (15 werkdagen), hiervan een schriftelijk ingevuld exemplaar met vermelding van het behaalde resultaat.

De criteria voor de toetsopdracht zijn:

- Korte inleiding met kernachtige definiëring van de hulp- en dienstverlening van de eigen organisatie en een verantwoording van de vier gekozen verwerkingsopdrachten vanuit de eigen beroepspraktijk;
- Aangetoonde kennis van en inzicht in de behandelde social work theorieën, toepassing binnen de eigen beroepspraktijk en een kritische beoordeling van deze beroepspraktijk. (Dit is de kern van de toets.)
- Kernachtige slotanalyse van de relevante methodische interventies binnen de eigen beroepspraktijk en mogelijke methodische innovatie gebaseerd op de behandelde social work theorieën.
- Correcte bronvermelding (APA-richtlijnen), correct taalgebruik en overzichtelijke indeling.
- Omvang totale toetsopdracht: minimaal 2000 maximaal 3400 woorden.
Inleiding minimaal 200 maximaal 300 woorden,
4 verwerkingsopdrachten minimaal 1600 maximaal 2800 woorden,
conclusie minimaal 200 maximaal 300 woorden.
Lettertype Times New Roman 12, regelafstand 1,5 – 2. Inleveren als Word bestand.

Verwerkingsopdrachten

De volgende activiteiten worden van u gevraagd:

- Bestudeer per les (zie de programmering) de opgegeven literatuur, en noem drie uitgangspunten van de desbetreffende social work theorie. Bespreek m.b.t. deze theorie de visie op empowerment en de gedeelde waarden.
- Ga na of er een verband is tussen de social work theorie en een of meerdere interventies uit uw beroepspraktijk. Concretiseer met een kort voorbeeld.
- Beoordeel welke kritische kanttekeningen u van toepassing acht op de door u besproken interventie(s). Onderbouw deze beoordeling met argumenten die ontleend zijn aan de bestudeerde literatuur. Aanvullend (dus niet als vervanging van de verplichte literatuur) kunt u gebruik maken van door uzelf gezochte vakliteratuur.
- Bevraag uw beroepspraktijk vanuit de theorie. Formuleer tenminste twee vragen. De vragen moeten logisch voortkomen uit uw betoog en uitnodigen tot discussie over de interventie(s) in uw beroepspraktijk.
- Correcte bronvermelding (APA-richtlijnen) en correct taalgebruik.
- Overzichtelijke indeling.
- Omvang: minimaal 400 maximaal 700 woorden per verwerkingsopdracht. Lettertype Times New Roman 12, regelafstand 1,5 - 2. Inleveren als Word bestand.

3.4 Literatuur

Verplichte literatuur

- Payne, M. (Fourth Edition, 2014). *Modern Social Work Theory*. Houndsmills, Basingstoke, New York: Palgrave Macmillan. ISBN 978-0-230-24960-8.
- Parton, N., O'Byrne, P. (2007). *Social Work; Een constructieve benadering*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum. ISBN 978-90-313-4730-8.
- Artikelen op Mijn HvA

Aanbevolen literatuur

- Ewijk, H. van (2010a). *European Social Policy and Social Work. Citizenship-based social work*. London and New York: Routledge. ISBN 978-0-415-54523-5.
- Ewijk, H. van (2010b). *Maatschappelijk werk in een sociaal gevoelige tijd*. Amsterdam: Uitgeverij SWP. ISBN 978-90-8850-191-3.
- Brok, M., Volbracht, E. (2015). *Werken met hoofd, hart en handen. Kracht van de sociale professional*. Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Donkers G. (2005, elfde druk). *Veranderkundige modellen*. Soest: Nelissen. ISBN 90-244-1482-2.
- Hout, A. van, Witte, L. (2016). *Integraal sociaal werk; Naar de sociale professional van de toekomst*. Amsterdam: Uitgeverij Boom. ISBN 978-90-8953-847-5.
- Jong, P. de, Berg, I. K. (2001). *De kracht van oplossingen. Handwijzer voor oplossingsgerichte gesprekstherapie*. Lisse: Swets & Zeitlinger. ISBN 90-265-1671-1.

- Kuipers, P. (2015). *Eerste hulp bij hechting. Taal voor ouders en hun jonge kind*. Utrecht: De Tijdstroom. ISBN: 978-90-589-8283-4.
- Linde, M. van der (2016). *Basisboek geschiedenis Sociaal Werk in Nederland*. Herziene en uitgebreide druk. Amsterdam: Uitgeverij SWP. ISBN: 978-90-88506802.
- Rigter, J. (2008 of later). *Het palet van de psychologie. Stromingen en hun toepassingen in de hulpverlening*. Bussum: Coutinho. ISBN 90-628-3030-7.
- Snellen, A. (2014). *Basismodel voor methodische hulp- en dienstverlening in het sociaal werk. Een eclecticisch-integratieve aanpak*. Vierde, herziene druk. Bussum: Coutinho. ISBN 978-90-469-0412-1.
- Stam, M. (2013). *Het belang van onzeker weten. Over de revisie van de verzorgingsstaat*. Amsterdam: HVA Publicaties. ISBN 978-90-5629-739-8.

3.5 Programmering

Tijdstip	Onderwerp	Literatuur
1-2/09	Start seminar	
08/09 ⁵	<i>Sociale Interventiekunde 1</i> Introductie van de studieboeken en artikelen op MijnHva. De verhouding theorie – praktijk.	Payne 2014, hoofdstuk 1, 2 en 3 Parton & O'Byrne 2007, hoofdstuk 2
15/09	<i>Sociale Interventiekunde 2</i> Sociaal constructivisme. Krachtenperspectief, narratieve benadering. Oplossingsgericht werken. Signs of safety.	Parton & O'Byrne 2007, hoofdstuk 4 en 6 Payne 2014, hoofdstuk 9
29/09	<i>Sociale Interventiekunde 3</i> Humanistische benadering, existentialisme en spiritualiteit. Ervaringsdeskundigheid. Presentiebenadering.	Payne 2014, hoofdstuk 10
13/10	<i>Sociale Interventiekunde 4</i> Empowerment and advocacy. Social and community development. - deel 1 Docent Jeroen Gradener	Payne 2014, hoofdstuk 11 en 8.
20/10	<i>Sociale Interventiekunde 5</i> Empowerment and advocacy. Social and community development. - deel 2 Docent Jeroen Gradener	Payne 2014, hoofdstuk 11 en 8.
03/11	<i>Sociale Interventiekunde 6</i> Systeem en Ecologische perspectieven.	Payne 2014, hoofdstuk 7
24/11	<i>Sociale Interventiekunde 7</i> Cognitieve en gedragsmatige benadering.	Payne 2014, hoofdstuk 6
01/12	<i>Sociale Interventiekunde 8</i> Crisishulpverlening en taakgericht werken.	Payne 2014, hoofdstuk 5

⁵ Aangepaste tijden: 10.00 – 11.00 uur Introductie, 11.00 – 12.40 uur SI

15/12	<i>Sociale Interventiekunde 9</i> Psychodynamische perspectieven. Hechtingstheorie.	Payne 2014, hoofdstuk 4
22/12	<i>Sociale Interventiekunde 10</i> Kritische en feministische benadering. Multiculturele benadering.	Payne 2014, hoofdstuk 12, 13 en 14
12/01	Inleveren toetsopdracht	

4 PROGRAMMA SOCIALE VRAAGSTUKKEN

Master Social Work	
Masterclass	I: Analyse
Leerlijn	Social Work Theory
Programma	Sociale vraagstukken
(Deel)competenties	I (1), III (1, 5), IV (1), V (2, 3)
Opleider	Rob Andeweg, gastdocent Henk van den Brink
Studiebelasting	4 EC (112 uur)
Contacttijd	22 uur
Zelfstudie (Literatuurstudie + opdrachten)	90 uur

4.1 Doelstelling, (deel)competenties en leeruitkomsten

Het programma Sociale Vraagstukken (SV) richt zich inhoudelijk op en draagt bij aan het ontwikkelen en toe-eigenen door studenten van de volgende competenties:

Competentie		Deelcompetentie
I	Innoveren en praktijk ontwikkelen	1
III	Kennis mobiliseren, toepassen & ontwikkelen	1, 5
IV	Onderzoeken	1
V	Professionaliseren	2, 3

Leeruitkomsten

De student heeft kennis van en inzicht in de theoretische perspectieven, concepten of kernbegrippen, die behandeld worden bij de programmathema's (zie hieronder bij 4.2). De student is in staat om deze kennis adequaat te gebruiken bij de analyse van actuele sociale vraagstukken en de dienstverlening binnen de eigen beroepspraktijk en organisatie.

4.2 Opzet en inhoud

Inleiding

Sociale dienstverlening en social work zijn gesitueerd in specifieke sociale, culturele, politieke, economische en internationale contexten. Deze zijn sterk bepalend voor de doorwerking van maatschappelijke ontwikkelingen zoals globalisering, kennissamenleving of individualisering en de gevolgen daarvan voor sociale vraagstukken zoals uitsluiting, integratie of sociale cohesie. Deze contexten en ontwikkelingen worden tevens gebruikt door overheden om sociale en politieke beleidsveranderingen door te voeren en nieuwe sociale arrangementen of dienstverleningsconcepten te introduceren.

Als uitvoerend professional of (toekomstig) stafmedewerker of beleidsadviseur binnen het sociale domein, zult u in toenemende mate blijf moeten geven van een scherp observatievermogen en analytisch inzicht in deze context en onderlinge samenhang van maatschappelijke ontwikkelingen, actuele sociale vraagstukken en (nieuwe) vormen van sociale dienstverlening.

Met het programma Sociale Vraagstukken leert u uw eigen beroepspraktijk en organisatie contextueel te benaderen en vanuit diverse sociaal-theoretische invalshoeken of perspectieven te analyseren. Dit vraagt van u als student dat u, gebruik makend van recente empirische gegevens rondom sociale ontwikkelingen, de context en doorwerking van deze ontwikkelingen en sociale vraagstukken binnen de sociale dienstverlening conceptueel kunt benoemen.

Vanuit deze contextuele benadering is het de bedoeling dat u een kritische analyse maakt van de in uw beroepspraktijk en organisatie spelende actuele sociale vraagstukken en de daarbij gehanteerde dienstverleningsconcepten en probleemdefinities. Hierbij kan het gaan om vraagstukken van sociale aansluiting van risicogroepen, of de integrale aanpak van probleemgezinnen (met meervoudige problematiek), kwetsbare jeugd of ouderen en de re-integratie van mensen met beperkingen of psychosociale problemen.

Deze vraagstukken worden sterk bepaald door de herziening of transformatie van de verzorgingsstaat. Deze herziening kan met een aantal trefwoorden worden benoemd: kostenreductie, marktwerking, gedecentraliseerd sociaal beleid, aanspreken van burgers op eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en actief burgerschap.

Van professionals wordt verwacht dat zij effectief werken, zich kunnen verantwoorden, cliënten empoweren en hen vooral als burgers aanspreken. Sociale professionals dienen zich daarbij goed te oriënteren op eigen professionele standaarden en een intermediaire positie te kiezen om vragen en problemen vanuit de leefwereld en verwachtingen en druk vanuit het systeem op elkaar af te stemmen en waar mogelijk te overbruggen. Een communicatieve en professionele opstelling met expliciete aandacht voor normatieve en positionele aspecten van een zorgvuldige beroepsuitoefening staan centraal bij uw kritische reflectie op actuele sociale vraagstukken en de betekenis hiervan voor uw eigen beroepspraktijk en organisatie.

Programmathema's

De thema's die centraal staan in het programma Sociale Vraagstukken en vanuit een internationale invalshoek worden benaderd zijn:

1. **Het sociologisch perspectief** op actuele sociale vraagstukken: sociale theorie & kernbegrippen
2. **Globalisering**; netwerk- & risicosamenleving
3. **Leefwereld**: socialisatie & levensloop, gezin & individualisering
4. **Leefwereld én systeem**: communicatief handelen, legitimatie professioneel handelen & positionering
5. **Sociale problemen & verzorgingsstaat**; stratificatie/klasse, sociaal & cultureel kapitaal etc., armoede & sociale uitsluiting, werk(loosheid)
6. **Diversiteit & integratie**: etniciteit, cultuur & participatie
7. **Civil society**, sociale participatie & sociale cohesie (*)
8. **Positie & rol social work professional** (*)

Leeromgeving

Het programma bestaat uit een combinatie van hoor- en werkcolleges. In de hoorcolleges worden de thema's behandeld vanuit de theoretische perspectieven, concepten of kernbegrippen uit de literatuur.

De programmathema's 1-6 zijn specifieke thema's en worden ondersteund met een verwerkingsopdracht per thema. De thema's 7 en 8 zijn integrale thema's en lopen als 'rode draad' door meerdere thema's.

Op basis van de voorgeschreven literatuur, met ondersteuning van de opdrachten, zoekt u gericht naar theoretische aanknopingspunten, analyses en concepten die van toepassing en bruikbaar zijn voor uw eigen beroepspraktijk. Het gaat erom in kaart te brengen welke sociale, politieke ontwikkelingen en beleidsveranderingen in de eigen dienstverlening een rol (kunnen) spelen. Aan de hand van de behandelde thema's en theorieën (concepten of kernbegrippen) schrijft u hierover een kritische beschouwing door middel van de verwerkingsopdracht per hoorcollege. Deze korte verslagen worden gedeeld en besproken door middel van feedback van medestudenten en docent en aan de hand van vragen en opmerkingen bediscussieerd in de werkcolleges die na de hoorcolleges zijn ingeroosterd.

Samenhang met programma's binnen de Masterclass I

Het programma Sociale Vraagstukken vindt plaats binnen Masterclass I in de beginfase van de opleiding. Het programma is onderdeel van de leerlijn Social Work Theory. Het programma loopt parallel aan Sociale Interventiekunde, Praktijkgericht Onderzoek en Professionele Leerbegeleiding.

Sociale Vraagstukken is een inleiding op de theorie en beroepsvraagstukken die binnen de opleiding centraal staan. Het programma belicht de context van mogelijke interventies die

social work professionals plegen. In die zin biedt het verdieping aan het parallel lopende onderwijsprogramma Sociale Interventiekunde. Voor de leerlijn Praktijkgericht Onderzoek biedt het programma theoretische noties die bruikbaar zijn om conceptueel tot heldere probleemdefinities te komen over de te onderzoeken sociale vraagstukken. In de leerlijn Professionele Leerbegeleiding worden de in de hoor- en werkcolleges behandelde maatschappelijke thema's benut om de aankomende Master te coachen bij het conceptualiseren van vraagstukken binnen de eigen beroepspraktijk.

Samenhang met andere programma's

Het conceptualiseren en verantwoorden van de beroepspraktijk aan de hand van sociale theorieën en maatschappelijke ontwikkelingen is tevens een voorbereiding op de programma's Sociaal Beleid in Masterclass II en Professionalisering en Beroepsontwikkeling in Masterclass III.

4.3 Opdrachten en toetsing

Toetsvorm: werkstuk of paper

De schriftelijke toets moet met een voldoende worden afgesloten en wordt beoordeeld met een cijfer. Herkansing is mogelijk door middel van een aanvullende opdracht.

Toetsopdracht

De programmatoets bestaat uit de bundeling van de verwerkingsopdrachten over de behandelde thema's en theoretische concepten waarin de student aantoont dat hij/zij de leeruitkomsten heeft eigen gemaakt.

Beoordeling

De criteria voor de beoordeling van de toetsopdracht zijn opgenomen in een beoordelingsformat. Dit format bevat de criteria met indicatoren, puntennormering, toelichting en cijfer. Het beoordelingsformat wordt tijdig bekend gemaakt en geplaatst op 'Mijn HvA'. De student ontvangt na toetsing, binnen de vastgestelde termijn van bekendmaking, hiervan een schriftelijk ingevuld exemplaar met vermelding van het behaalde resultaat.

De criteria voor de toetsopdracht zijn:

- Korte inleiding met een kernachtige definiëring van de dienstverlening van de eigen organisatie;
- Aangetoonde kennis van en inzicht in de behandelde theoretische concepten bij de programmathema's en adequate toepassing hiervan binnen de eigen beroepscontext. (Dit is de kern van de toets.);
- Kernachtige slotanalyse van de actuele relevantie van de dienstverleningsconcepten en sociale probleemdefinities binnen de eigen beroepspraktijk en organisatie;
- Correcte vormgeving, taalgebruik, bronvermelding en literatuurlijst;
- Omvang: 12 - 14 A4 (Indicatie: 6 thema's = ca. 12 A4 + korte inleiding 0.5 A4, slotanalyse 0.5 A4; lettertype Times New Roman 12; regelafstand 1.5; bronvermelding & literatuurlijst volgens APA-norm).

4.4 Literatuur

Verplichte literatuur

- Giddens, A., Sutton, P.W. (7th edition 2013). *Sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Aantal artikelen: PDF tekstbundel (op Mijn HvA).

Aanbevolen literatuur

Verwijzing in de colleges naar relevante (inter)nationale websites en documenten.

4.5 Programmering

Datum	Onderwerp	Literatuur
22/09	SV 1 Hoorcollege (HC) 1 Het sociologisch perspectief etc.	Giddens, <i>Sociology</i> , (7 th edition 2013) Hoofdstuk 1, 2 en 3
29/09	SV 2 Werkcollege (WC) 1	
13/10	SV 3 HC 2 Globalisering etc.	Giddens, Hoofdstuk 4
20/10	SV 4 WC 2	
03/11	SV 5 HC 3 & WC 3 Leefwereld etc.	Giddens, Hoofdstuk 9 en 10 <i>*Gastdocent: Henk van den Brink</i>
10/11	SV 6 HC 4 Leefwereld én systeem etc.	Aantal artikelen in Reader (op Mijn HvA) <i>*Gastdocent: Henk van den Brink</i>
24/11	SV 7 WC 4	
01/12	SV 8 HC 5 Sociale problemen & verzorgingsstaat etc.	Giddens, Hoofdstuk 12, 13 en 7 & artikel uit Reader (op Mijn HvA)
08/12	SV 9 WC 5	
15/12	SV 10 HC 6 & WC 6 Diversiteit & integratie etc.	Giddens, Hoofdstuk 16 & ter info: 15 en 17
22/12	SV 11 HC 7 & WC 7 Afronding: - Sociale participatie etc. - Civil society etc.	Sociale participatie & lokale aanpak, civil society etc. & afronding programma
12/01	Inleveren opdrachten SV	

5 PROGRAMMA PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK 1

Master Social Work	
Masterclass	I: Analyse
Leerlijn	Praktijkgericht onderzoek
Programma	Praktijkgericht onderzoek 1
(Deel)competenties	I (1 en 2), III (1) en IV (1, 2 en 3).
Opleider	Martin Gerrebrands, Mike de Kreek
Studiebelasting	3 ECTS (84 uur)
Contacturen	18 uur
Zelfstudie (Literatuurstudie + opdrachten)	66 uur

5.1 Doelstelling, deelcompetenties en leeruitkomsten

Doelstelling

In het programma Praktijkgericht onderzoek 1 (practicum) maakt de student kennis met de rol en de vorm die praktijkgericht onderzoek kan hebben in concrete voorbeelden van praktijkontwikkeling.

Deelcompetenties

In het kader van de doelstelling wordt gewerkt aan de volgende deelcompetenties (zie ook Hoofdstuk 8):

Competentie		Deelcompetentie
I	Innoveren en praktijk ontwikkelen	1 en 2
III	Kennis mobiliseren, toepassen & ontwikkelen	1
IV	Onderzoeken	1, 2 en 3

De master social work is in staat om:

- I-1: perspectieven en belangen - van verschillende relevante stakeholders en op verschillende niveaus (operationeel, organisatorisch en strategisch) - te identificeren, analyseren en hanteren (meervoudigheid);
- I-2: condities te analyseren en te expliciteren, nodig om verbeterde, vernieuwde of nieuwe benaderingen te implementeren en te borgen;
- III-1: (inter)nationale relevante praktijkgerichte kennis uit wetenschappelijke en professionele bronnen te vinden en te selecteren;
- IV-1: een praktijkprobleem uit eigen context te definiëren na kritische analyse vanuit de perspectieven van relevante bronnen;
- IV-2: zich t.o.v. opvattingen over onderzoek te positioneren en kennis en relevante opvattingen aan eigen praktijkontwikkeling te koppelen;
- IV-3: een praktijkprobleem te vertalen naar een realistische en betekenisvolle onderzoeksinterventie en daar een adequate methode bij te kiezen.

Leeruitkomsten

De leeruitkomsten die bij het maken van de opdrachten beoogd zijn worden beschreven in de volgende punten:

- De student heeft inzicht in wat een complex vraagstuk is.
- De student heeft inzicht in de wijze waarop de urgentie van een complex vraagstuk zich kan manifesteren.

- De student heeft inzicht in de verschillende stadia waarin een praktijkvraagstuk kan bevinden.
- De student heeft inzicht in hoe elk stadium waarin een praktijkvraagstuk zich kan bevinden bepalend is voor het soort kennisontwikkeling dat de oplossing een stap dichterbij kan brengen.
- De student kan relevante bronnen met betrekking tot een nader omschreven praktijkvraagstuk vinden en selecteren en schriftelijk verwerken conform A.P.A. normen.
- De student is in staat de methodologische aspecten van onderzoeksdocumenten gerelateerd aan een praktijkvraagstuk kritisch te lezen en de conclusies op hun merites te beoordelen.
- De student heeft inzicht in hoe verschillende contexten vragen om verschillende soorten kennisontwikkeling in verband met de bruikbaarheid ervan in die context met zijn complexiteit aan belanghebbenden.
- De student is in staat om de exploratie van een vraagstuk, de context en bestaande relevante kennis te vertalen naar een doel- en een vraagstelling voor een betekenisvolle onderzoeksinterventie.
- De student heeft in het kader van praktijkgericht onderzoek zicht op en kennis van een scala aan relevante onderzoeksbenaderingen, onderzoeksmethoden en – technieken.

5.2 Opzet en inhoud

Inleiding

In het programma Praktijkgericht Onderzoek 1 in Masterclass I maakt u breed kennis met voorbeelden en concepten uit het domein van praktijkgericht onderzoek. Vetrekpunt is (jullie) materiaal uit sociaal werk contexten waarin concreet praktijkgericht onderzoek heeft plaats gevonden. De voorbeelden worden besproken aan de hand van een aantal perspectieven, beschreven in methodologische literatuur over praktijkgericht onderzoek. Deze laatste literatuur functioneert daarbij als analysetool, om de voorbeelden via een aantal opdrachten (practicum) door te lichten. Het gaat daarbij om concepten als: praktijkontwikkeling, complexe vraagstukken, regulatieve cyclus, mixed methods, doelstelling, vraagstelling, conceptueel model, verzamel- en analysetechnieken, kwaliteitscriteria en bruikbaarheid.

Praktijkgericht onderzoek komt in beeld als er kennis- en handelingsverlegenheid wordt vastgesteld voor de aanpak van concrete complexe praktijkvraagstukken. Als professional Master Social Work kunt u op verschillende manieren te maken krijgen met praktijkgericht onderzoek. Het kan zijn dat u onderzoeksresultaten wilt beoordelen in verband met een grondige verkenning van een praktijkvraagstuk of de explicitering van een bestaand (be)handelingsrepertoire. Bij het laatste is de onderbouwing met gevalideerde theoretische kaders een veelbelovende stap, maar in het huidige utilitaire tijdsgewricht is directe betrokkenheid van een professional Master Social Work bij empirisch onderzoek voor de hand liggend, bijvoorbeeld met het oog op een innovatieve praktijkontwikkeling. Uiteraard zijn er nog meer mogelijkheden te bedenken waarbij de professional master een belangrijke rol kan vervullen bij het op de kaart zetten van co-creatief onderzoek binnen de eigen organisatie. Daarom is het belangrijk dat de professional Master Social Work beschikt over een panoramisch overzicht van verschillende onderzoeksbenaderingen, de wetenschapsfilosofische achtergronden daarvan en tevens leert gangbare kwantitatieve- en kwalitatieve methoden en technieken adequaat in te zetten.

Bij complexe praktijkvraagstukken is de samenwerking tussen verschillende (delen van) organisaties (actoren) vereist. De professional Master Social Work hoort geëquipeerd te zijn voor deelname aan een multidisciplinair samenwerkingsverband, gericht op het aanpakken van complexe praktijkvraagstukken. Daar hoort doorgaans een onderzoekscomponent bij, gedragen door verschillende stakeholders. U kunt bijvoorbeeld in de begeleidingscommissie op afstand de praktijkgerichte insteek van uw organisatie bewaken of direct participeren binnen een vorm van praktijkgestuurd effect onderzoek, waarbij onderzoekers en behandelingsfunctionarissen gezamenlijk optrekken. Doelstelling van deze samenwerking is dan mogelijk dat het effect van het praktisch handelen nader verhelderd en getoetst wordt, waardoor de kwaliteit van het werk eventueel verbeterd en gelegitimeerd wordt.

In deze Masterclass (en practica) is er vanuit de invalshoek van praktijkgericht onderzoek aandacht voor innoveren en ontwikkelen in complexe beroepssituaties door enkele concrete voorbeelden interactief te bespreken. Tijdens de colleges zal regelmatig vooruit gekeken worden, zodat u in de volgende drie semesters teruggrijpend kunt profiteren van de opgedane kennis. In het eerste semester zult u aangemoedigd worden om te anticiperen op een te ontwikkelen onderzoeksinterventie, in het kader van de uitvoering van uw masterplan gedurende het tweede jaar. Centrale vragen daarbij zijn dan: Hebt u al een thema waar u mee bezig wilt gaan gedurende de masteropleiding? Aan welk(e) praktijkvraagstuk(ken) denkt u daarbij? Hebt u al ideeën over een mogelijke oplossingsrichting voor dit vraagstuk? Er is voldoende ruimte om vroegtijdig te beginnen met uw eigen onderzoeksproject en dit studieonderdeel verschaft voldoende ruimte voor intervisie daarover, met elkaar en met de begeleidende docent(en).

Leeromgeving

Praktijkgericht Onderzoek 1 bestaat uit negen practica. De bijeenkomsten hebben overwegend een interactief karakter. In het eerste deel (ongeveer een half uur) van het werkcollege staan we kort stil bij de inmiddels door de studenten gelezen literatuur, (zie Programmering) aan de hand van de hoofdpunten daaruit. Cruciaal voor dit eerste half uur is de tijdige voorbereiding vooraf van studenten, mede gezien het feit dat dit onderdeel niet de pretentie heeft alle stof herhalend te behandelen. Vanzelfsprekend is er ruimte om in te gaan op de vragen rondom deze lesstof.

In het tweede deel van het practicum staat het bespreken van een oefening centraal. Aan de hand van deze oefening, die te maken heeft met het bestudeerde hoofdstuk of artikel, bereiden studenten zich voor op het komende practicum. Deze details van de oefeningen worden in de daaraan voorafgaande bijeenkomst behandeld. Aan een beperkt aantal deelnemers wordt gevraagd de bevindingen van deze oefeningen aan de groep te presenteren. Ook anderen kunnen hun bevindingen inbrengen in het gesprek. Primair gaat het hierbij om de toepassing van de leesstof van het boek. Alle oefeningen vormen een voorbereiding op de toetsing aan het eind van het semester. Tijdens de eerste bijeenkomst wordt een lijst samengesteld met presentatiemomenten van de deelnemers. Feedback geven en ontvangen op deze oefeningen speelt bij de gesprekken een belangrijke rol om tot een krachtige, collectieve leeromgeving te komen. Voor het bespreken van je eigen (mogelijk toekomstige) praktijkvraagstuk binnen de eigen beroepspraktijk, in het kader van de gelezen literatuur, is veel ruimte.

Samenhang met de andere programma's

Praktijkgericht Onderzoek 1 geeft een eerste kennismaking met de gangbare onderzoeksmethoden en –technieken die ten dienste staan van, of beter gezegd verweven zijn met, praktijkontwikkeling. De nadruk zal liggen op het begrijpen en toepassen van verschillende aspecten van onderzoek en het werken aan een formulering van een praktijkvraagstuk. Dit laatste staat in dienst van de integrale eindopdracht van de Masterclass I. Ook de gebruikte artikelen en het boek over onderzoeksmethodologie kan hiervoor gebruikt worden.

Met betrekking tot het onderdeel Sociale Vraagstukken en Sociale Interventiekunde biedt het programma Praktijkgericht Onderzoek 1 de instrumenten om tot de formulering van nieuwe praktijkvraagstukken te komen en onderzoeksvragen inhoudelijk af te bakenen. Met betrekking tot Professionele Leerbegeleiding biedt het programma methodologische instrumenten om praktische vragen te leren abstraheren tot conceptuele stellingnamen.

Het practicum Praktijkgericht Onderzoek 1 is een voorbereiding op de twee volgende onderdelen, respectievelijk Praktijkgericht Onderzoek 2 over dataverzamelen en -analyseren in Masterclass II en het schrijven van het Masterplan in Praktijkgericht Onderzoek 3 in Masterclass III. Het afronden van Praktijkgericht Onderzoek 1 is een voorwaarde om aan deze onderdelen te mogen deelnemen.

5.3 Opdrachten en toetsing

Het programma kent een opdracht als toets. De presentatie wordt beoordeeld met een al dan niet 'voldaan' hebben aan de vereisten.

Opdracht/toets: Verkenning onderzoeksontwerp

Via deze opdracht verkent u een vraagstuk of thema uit uw eigen praktijk. De lengte van deze tekst is idealiter maximaal tien pagina's. U maakt gebruik van APA normen, artikelen en de methodologische literatuur. Elke student geeft feedback op één andere student. Enkele studenten presenteren hun verkenning tijdens bijeenkomst 9. Voor deze opdracht krijgt u een cijfer. Inleverdatum van deze opdracht is de dag van de 9e bijeenkomst. Leidende vragen voor de uitwerking, maar ook evaluatieve feedback, van de verkenning zijn:

- Formuleer in eigen woorden jouw praktijkvraagstuk en de urgenties ervan in uw beroepspraktijk.
- Beredeneer gekoppeld aan deze urgenties waarom het een complex vraagstuk betreft.
- Leg uit in welke ontwikkelingsfase(n) van de regulatieve cyclus het praktijkvraagstuk volgens u nu zit.
- Beschrijf globaal wat voor kennisontwikkeling er nodig zou zijn om een passende en realistische stap te maken naar een oplossing.
- Bespreek de doelen van een praktijkgericht onderzoek die de oplossing van het praktijkvraagstuk een stap dichterbij kunnen brengen.
- Introduceer een onderzoeksvraag en een aantal deelvragen die passen bij (een deel van) de doelen.
- Beschrijf welke onderzoeksmethodes u zou inzetten bij verschillende betrokkenen om de deelvragen te beantwoorden.
- Beargumenteer de volgorde van deze methodes, gezien het voortschrijdend inzicht op basis van toekomstige tussenanalyses (logische samenhang).
- Bespreek hoe de voorgestelde onderzoeksaanpak zich verhoudt tot methodologische kwaliteit van praktijkgericht onderzoek.
- Leg een relatie tussen de onderzoeksinterventie en de dimensies professionaliseren en veranderen.
- Noem een vijftal stappen die u zeker eerst zou willen nemen voordat je het onderzoeksontwerp verder zou kunnen uitwerken voor uw praktijkprobleem.

5.4 Literatuur

Verplicht

- Donk, van der C. & Lanen, van B. (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho. Dit is de tweede druk van het boek!
- Een reader met artikelen en hoofdstukken. Deze wordt digitaal en hardcopy aangeboden.
- Twee masterthesissen als de centrale casussen voor deze masterclass. Deze worden alleen digitaal aangeboden.

5.5 Programmering

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 1

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Uitleg bij het doel en inhoud van het programma.
- Uitleg van de opdrachten en toetsing van het programma.
- Pauze.
- Inventarisatie presentatiemomenten studenten.
- Communicatie onderling en naar docent (o.a. app-groep).
- Uitleg oefening volgende practicum.

Lezen uit boek of reader (38 pp):

- p. 21-57: Donk, C. van der & Lanen, B. van (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

1. Hoe gaat uw organisatie om met praktijkontwikkeling?
2. Wat voor rol speelt kennis bij uw organisatie binnen praktijkontwikkeling?
3. Bent u wel eens betrokken geweest bij een onderzoek en, zo ja, hoe?

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 2

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Bespreking door enkele studenten van beide bovengenoemde masterthesissen.
- Uitleg oefening volgende practicum.

Lezen uit boek of reader (38 pp):

- p. 63-78: Donk, C. van der & Lanen, B. van (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.
- p. 95-111. Ewijk, H. van (2014). Omgaan met sociale complexiteit – professionals in het sociale domein. Amsterdam: SWP. (Reader)
- p. 17-25: Merckx, F (2012). *Samenwerken aan werkzame kennis – methoden en technieken voor kenniscreatie*. Den Haag: Rathenau Instituut. (Reader)

Vorbereiden m.b.t. de twee masterthesissen:

1. Welk van de praktijkvraagstukken is volgens u het helderst beschreven en waarom?
2. Hoe verschillen de beschreven praktijkvraagstukken volgens u in hun complexiteit?

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 3

Programma

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Oefening oriënteren: technieken om te komen tot een praktijkprobleem.
- Presentatie van de resultaten door een aantal studenten.
- Uitleg oefening volgende practicum.

Lezen uit boek of reader (30 pp):

- p. 83-106: Donk, C. van der & Lanen, B. van (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.
- p. 84-91: Boeije, H. (2005). Soorten van onderzoek: de grote parade. In: Hart, M., Boeije, H. & Hox, J. (Red.) *Onderzoeksmethoden*. Amsterdam: Boom onderwijs, hoofdstuk 2. (Reader)

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

1. Wat betekent het om binnen het kader van uw organisatie onderzoek te doen?
2. Wat voor soorten onderzoek lenen zich bij uitstek binnen uw organisatie?

Oefening in subgroepverband:

Aan de hand van brainstorm, gesprek met uw student-collega's verdiep u zich in een praktijkprobleem van één of meerdere van uw studiegenoten en produceert u een mindmap van de aspecten van het praktijkprobleem. Deze mindmap wordt kort gepresenteerd tijdens de plenaire afsluiting.

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 4

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Oefening richten: het operationaliseren van de onderzoeksvragen.
- Presentatie van de resultaten door enkele studenten.
- Uitleg oefening volgende practicum.

Lezen uit boek of reader (38 pp):

- p. 185-205: Swanborn, P.G. (2006). Basisboek sociaal onderzoek. Amsterdam: Boom onderwijs. (Reader)
- p. 109-127: Donk, C. van der & Lanen, B. van (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

1. Wat voor soorten onderzoeksvragen zijn binnen uw organisatie relevant?
2. Welke doelstellingen zou je kunnen verbinden met uw onderzoeksvragen?

Oefening in subgroepverband:

In subgroepverband gaat met uw collega-studenten aan de slag met je in de vorige les gevonden praktijkprobleem. Op basis van de richtlijnen uit de literatuur operationaliseer je een eerste versie van de hoofdvraag en de mogelijke deelvragen. De resultaten daarvan worden plenair door enkele studenten gepresenteerd.

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 5

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Presentatie door enkele studenten van hun beoordeling van een onderzoeksplan, a.d.h.v. criteria p. 165 (oefening 4).
- Uitleg oefening volgende practicum.

Vooraf lezen uit boek of reader (35 pp):

- p. 131-166: Donk, C. van der & Lanen, B. van (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.
- Bestuderen en aan de hand van criteria uit het boek (zie boven) beoordelen van een of meerdere onderzoeksplan(nen) in wording.

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

1. Wat zou er allemaal in een onderzoeksplan moeten zitten, als u onderzoek zou doen binnen uw organisatie?
2. Welke stakeholders betreft u allemaal bij de ontwikkeling van zo'n onderzoeksplan?

Oefening (plenair):

Gemeenschappelijke bespreking, a.d.h.v. enkele presentaties, van de beoordelingen van een of meerdere onderzoeksplan(nen).

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 6

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Oefening dataverzamelen: het kiezen van de juiste methoden.
- Presentatie van de resultaten door enkele studenten.
- Uitleg oefening volgende practicum.

Lezen uit boek of reader (42 pp):

- p. 171-214: Donk, C. van der & Lanen, B. van (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

1. Hoe komt u binnen uw organisatie aan de nodige data (welke strategieën)?
2. Wat voor weerstanden kunt u daarbij verwachten en welke invalshoeken heeft u die u kunt benutten?

Oefening in subgroepverband:

In kleine groepjes bespreken studenten onderling welke methoden en technieken wenselijk en mogelijk zijn voor de dataverzameling binnen hun eigen onderzoek en waarom. De in het boek geleverde methoden zijn daarbij leidend: tekstbronnen, observeren en bevragen. Plenair worden de resultaten hiervan door enkele studenten gepresenteerd.

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 7

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Plenaire presentatie analyse masterthesissen (zie literatuur) door enkele studenten.
- Uitleg oefening volgende practicum.

Lezen uit boek of reader (27 pp):

- p. 267-294: : Donk, C. van der & Lanen, B. van (2015). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

1. Op wat voor wijze worden er over het algemeen vernieuwingen gerealiseerd binnen uw organisatie?
2. Op wat voor wijze denkt u binnen jouw organisatie praktijkgericht onderzoek te kunnen doen, dat daadwerkelijk bijdraagt aan innovatie van uw praktijk?

Vorbereiden m.b.t. de twee masterthesissen:

1. Welke praktijkontwikkeling, beschreven in de masterthesissen, vindt u innovatiever en waarom?
2. In welke masterthesis ziet u een exploratieruimte, waar onderzoeken, veranderen en professionaliseren samenkomen, het sterkst terug?

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 8

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof. Filosofie van praktijkgericht onderzoek.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Bespreking van enkele uitwerkingen (tot zover) van afsluitende opdrachten, na presentatie daarvan door enkele studenten (zie opdracht en criteria hierboven).
- Uitleg oefening volgende practicum.

Lezen uit boek of reader (31 pp):

- p. 145-164: Zouridis, S. (2013). Prikken in praktijken – receptuur voor een reflectieve onderzoeksstrategie. In Jong, H. de, Tops, P & Land, M. van der (Red.), *Prikken in praktijken – Over de ontwikkeling van praktijkonderzoek*. Den Haag: Boom Lemma. (Reader)
- p. 11-18 en 259-262: Bersselaar, V. van den (2003). *Wetenschapsfilosofie in veelvoud – Fundamenten voor onderzoek en professioneel handelen*. Bussum: Coutinho. (Reader)

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

1. Welk soort van onderzoeksparadigma of wetenschapsfilosofie vindt u het beste passen bij het soort onderzoek dat jij in jouw organisatie zou kunnen toepassen?
2. Welke wetenschapsfilosofische stelling zou u kunnen verdedigen als u denkt aan praktijkgericht onderzoek?

Praktijkgericht onderzoek bijeenkomst 9

Programma:

- Korte reflectie van docent op de stof.
- Vragen over de stof en discussieruimte.
- Pauze.
- Bespreking van enkele uitwerkingen van afsluitende opdrachten, na presentatie daarvan door enkele studenten (zie opdracht en criteria hierboven).

Lezen uit boek of reader (33 pp):

- p. 145 en 148-164: Burg, E. van (2011). Kwaliteitscriteria voor ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek. In J. van Aken & D. Andriessen (Eds.), *Handboek ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek - wetenschap met effect*. Den Haag: Boom Lemma. (Reader)
- p. 81-94: Tavecchio, L. W. C. & Gerrebrands, M. (2012). Kwaliteit van praktijkgericht onderzoek. In *Bewijsvoering binnen praktijkgericht onderzoek*. Den Haag: Boom Lemma. (Reader)

Vorbereiding (denk na over de volgende vragen):

- Hoe verschillen validiteitscriteria van praktijkgericht onderzoek van andere vormen van gedragwetenschappelijk onderzoek?
- In hoeverre komen zij eventueel overeen met elkaar?

6 PROGRAMMA BEROEPSETHISCHE REFLECTIE

Master Social Work	
Masterclass	I: Analyse
Leerlijn	Social Work Theory
Programma	Beroepsethische reflectie (1 ^e deel)
(Deel)competenties	I (1, 3), II (4), III (3, 4, 5), IV (1), V (2, 3)
Opleider	Jan Drost, Sandra Tax, Kirsten Koppel
Studiebelasting	onderdeel van PLB (totaal 56 uur, 2 EC)
Contacttijd	9,5 uur
Zelfstudie	9,5 uur

6.1 Doelstelling, deelcompetenties en leeruitkomsten

Algemene introductie

Hbo-masterstudenten zijn beroepsbeoefenaren op senior-niveau die om moeten kunnen gaan met complexe maatschappelijke en soms ethische vraagstukken. Professionals bijvoorbeeld in zorg, hulpverlening en welzijn moeten kritisch reflecteren op de waardigheid van het leven. Van masterstudenten mag worden verwacht dat zij beschikken over het vermogen om hun handelen en hun kennis kritisch te beoordelen aan de hand van morele waarden en daarover de zoektocht aan te gaan met collega's, opdrachtgevers en afnemers. Centraal in deze ethisch-reflectieve activiteiten staat de deugdenethiek van de Griekse filosoof Aristototes.

In dit semester richt de beroepsethische reflectie zich op wat de ontwikkeling van een brede theoretische blik op zowel uw eigen praktijk als de wereld daaromheen betekent. Hierbij staat het oefenen en beoefenen van de klassieke deugden centraal zoals praktische wijsheid, moed, maat en rechtvaardigheid. Maar ook de deugden uit de zorgethiek komen hierbij terug, zoals opmerkzaamheid, verantwoordelijkheid, competentie en ontvankelijkheid

Daarnaast komt ook het verwerven van kennis over de filosofische achtergronden van de bestaansethiek aan de orde, met het accent op de vorming van de persoonlijke identiteit, reflexiviteit, narrativiteit en normatieve professionalisering.

Op deze manier wordt u ook in staat gesteld inzicht te ontwikkelen in het belang van het kunnen legitimeren van ethische inzichten in relatie tot uw professioneel handelen en de bredere omgeving.

Globale doelstelling over verschillende masterclasses:

Doel van de training beroepsethische reflectie is om de studenten te ondersteunen zich te ontwikkelen tot een reflectieve practitioner. Dit houdt in dat de student in staat is zowel over als binnen mogelijke dilemmasituaties in zijn sociale beroepspraktijk de normatieve aspecten te onderkennen en geïnformeerd en welbewust te werken aan een ethische intuïtie en deugdzaam handelen.

Elk semester staat hierbij een specifieke beroepsuitdaging centraal. Het programma sluit hierbij inhoudelijk en methodisch aan bij die specifieke beroepsuitdaging.

Social work is door en door 'waardegeladen'. Waarden worden niet alleen door cliënten, maar ook door professionals voortdurend stilzwijgend verondersteld en beide worden daar merendeels onbewust door gestuurd. Dat geldt weliswaar voor alle andere praktijken ook, maar juist in social work zijn waarden ook nog eens aangrijpingspunt van die praktijk. Het gaat in social work om het begeleiden en initiëren van veranderingsprocessen die neerkomen op vormen van herwaardering, op herziening van waardenprioriteiten in mensenlevens. Blijk van

deze normatieve dimensie van de social work-praktijk zijn onder meer de beroepsethische uitgangspunten, zoals vastgelegd in de Statement of Ethical Principles van de International Federation of Social Workers.

Het doel is bewustwording van en kritische reflectie op dit evaluatieve en normatieve aspect van social work.

Het programma beroepsethische reflectie beoogt, kortom, het ontwikkelen van ethisch actorschap als sociaal werker. Met andere woorden zowel het kunnen belichamen van het 'juiste handelen' als het reflectief maken voor uzelf en anderen welke ethische en normatieve overwegingen daaraan ten grondslag liggen.

Het **doel van beroepsethische reflectie in MC I** is de vanzelfsprekendheden die uw blik en oordelen als professional bepalen ter discussie te durven stellen. De manier waarop we kijken als professionals is normatief geladen doordat het de wereld indeelt in allereerst cliënten of deelnemers; ten tweede de organisatie waarvoor u werkt en ten derde de wereld om u heen. Welke overtuigingen leiden deze indelingen? En hoe kunt u deze ter discussie stellen?

De volgende (deel)competenties staan in dit programma centraal:

Competentie		Deelcompetentie
I	Innoveren en praktijk ontwikkelen	1, 3
II	Regisseren en beïnvloeden	4
III	Kennis mobiliseren, toepassen & ontwikkelen	3, 4, 5
IV	Onderzoeken	1
V	Professionaliseren	2, 3

6.2 Relaties met andere programmaonderdelen

Beroepsethische reflectie is onderdeel van de professionaliseringslijn en dient derhalve de student toe te rusten met een brede en verdiepende reflectie op het beroepshandelen. De kennis die hier ontwikkeld wordt ligt in het ethisch-normatieve domein.

6.3 Opzet en inhoud

Werkvormen

Een combinatie van hoor- en werkcolleges, waarbij de socratische dialoog en de deugdenreflectie wordt beoefend en geoefend

De socratische dialoog

Een socratische dialoog is een ideeëngesprek, bedoeld om door gezamenlijk onderzoek en afwegen van argumenten een kwestie te analyseren. Het is gericht op visieontwikkeling, verheldering van waarden en van onderliggende beelden of concepten. Een socratisch gesprek is dus niet een beslissingsgesprek: er worden geen concrete knopen doorgemaakt, geen teambeslissingen genomen of iets dergelijks. Ook is het gesprek niet bedoeld om een van de deelnemers te helpen of aan ieders persoonlijke ontwikkeling te werken. Als dat gebeurd is dat op zich natuurlijk niet slecht maar het is een neveneffect. Doel van het gesprek is zicht te krijgen op onze aannames, redeneringen, zienswijzen en die gezamenlijk te toetsen op hun geldigheid.

Een socratisch gesprek heeft tijd nodig, het is een vorm van langzaam denken. Met een kleine groep (zes tot tien mensen) is al gauw een dag nodig. Afhankelijk van het thema, de groepsgrootte en de inzet van het gesprek kan dat uitlopen tot anderhalf of twee dagen (of zelfs meer). Helaas kan dat niet altijd. Daarom is er een verkorte variant ontwikkeld: **De socratische Dialoog**.⁶

⁶ Uit: Reader *Minor Ethiek voor de beroepspraktijk*.

Deugdreflectie

De bestaansethiek houdt zich, in onderscheid tot de moraal, niet bezig met de vraag: Wat moet ik doen?, maar met de vragen: Wie ben ik?, Wie wil ik zijn? en Hoe word ik wie ik wil zijn? Dat zijn vragen die te maken hebben met uw identiteit, uw karakter en uw levenshouding. Door het zoeken naar antwoorden op deze vragen ontwikkelt u een ethische perceptie en ethisch zelfbewustzijn. Er is een nauwe relatie is tussen ethisch zelfbewustzijn en de persoonlijke competentie van mensen op het gebied van levensvragen. Levensvragen hebben te maken met de omgang met geboorte en dood, vreugde, verdriet, gezondheid, ziekte, lijden, liefde en eenzaamheid. Het zijn vragen naar de zin van wat u doet in uw vrije tijd, uw werk, de opvoeding, uw relaties, als burger in de samenleving, kortom, in de relatie met uzelf, in de relatie met de ander en in de relatie met het geheel. Het zijn vragen waarmee de alle mensen, jong en oud, op gezette tijden worstelen. En het zijn ethische vragen, omdat de beantwoording ervan een antwoord geeft op de vragen wie u wilt zijn en wat u wilt worden.

Levensvragen komen aan de orde in levensverhalen of in stukjes of episodes uit een levensverhaal. In zo'n episode verhaalt de verteller wat hem of haar is overkomen of wat hij heeft gedaan en, in het algemeen: hoe hij zich verhoudt tot en is omgegaan met de gebeurtenissen. Als u goed luistert, komt in het verhaal ook tot uitdrukking hoe de verteller naar zichzelf kijkt (Wie ben ik?) en hoe hij zichzelf beoordeelt (Wie wil ik zijn?). Daarin komt een neiging tot zelfreflectie tot uiting.

Het doel van deze oefening is deze zelfreflectie te ondersteunen. Dat kunt u doen door haar te verbinden met het idee van praktijken (best practices) en deugden. Als de verteller een verhaal vertelt over een conflict op zijn werk, kunt u zich bijvoorbeeld afvragen wat een goede manier, of een good practice, is om met conflicten om te gaan. Daar kunt u op twee manieren achter komen: door er over te lezen, of door goed te kijken hoe een voor jou voorbeeldig persoon het doet. Maar dan bent u er nog niet, want niet altijd bent u in staat het goede voorbeeld ook zo maar te volgen. En dan moet u bij uzelf onderzoeken wat u in de weg zit. Zelfonderzoek aan de hand van deugden of karaktereigenschappen helpt u daarbij. Bij zo'n zelfonderzoek bent u er op uit het juiste midden te vinden temidden van voorhanden alternatieven.

Deugdreflectie is een narratieve reflectievorm waar de inbrenger zijn verhaal vertelt en hervertelt aan de hand van een relevante deugd. Deugden zijn karaktereigenschappen, die tot uitdrukking komen in een stabiele attitude. Niet elke eigenschap is een deugd: deugd is het juiste midden tussen twee uitersten. Het is geen compromis en het is niet de gulden middenweg. Wat het juiste midden is ligt niet bij voorbaat en voor elke situatie vast. Het wordt mede bepaald door wat een goede praktijk is, door wat wijze mensen erover te zeggen hebben en door wat daarover is neergeslagen in de excellente werken van onze cultuur. In de reflectie gaat het erom uit te vinden wat in de voorhanden situatie het juiste midden is.⁷

6.4 Opdrachten en toetsing

Na afloop van elke deugdreflectie of Socratische dialoog houdt u een logboek bij. Het is de bedoeling er per gesprek drie elementen worden beschreven:

1. Een beknopte, feitelijke weergave van het gesprek;
2. Een beschrijving van een leermoment uit het gesprek waarin u reflecteert op ofwel vorm- of inhoudsaspecten van het gesprek; en
3. Een koppeling naar de theorie die geleerd is in de colleges. Dat kan ook hier gaan over de zowel de vorm als de inhoud van het gesprek, of een combinatie daarvan.

Het beoordelingsformat vindt u op Mijn HvA.

6.5 Literatuur

Drost, J. (2015). *Denken helpt*. Amsterdam/Antwerpen: De Bezige Bij. (Hoofdstuk 2)
Kessels, J. (2008). *Socrates op de markt. Filosofie in bedrijf*. Amsterdam: Boom

⁷ Uit: Reader *Minor Ethiek voor de beroepspraktijk*.

6.6 Programmering

Datum	Onderwerp	
01/09	Introductie deugdenethiek & socratisch gesprek	
15/09	Verdieping deugdenethiek & socratisch gesprek	Groep A
22/09	Verdieping deugdenethiek & socratisch gesprek	Groep B
13/10	Training deugdenreflectie deel 1	Groep A
03/11	Training deugdenreflectie deel 1	Groep B
01/12	Training deugdenreflectie deel 2	Groep A
15/12	Training deugdenreflectie deel 2	Groep B
19/01	Inleveren opdracht ethiek	

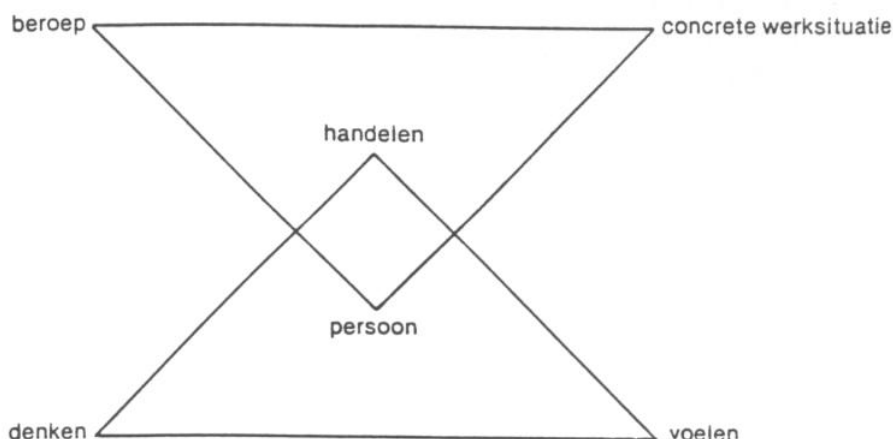
7 PROGRAMMA COACHING

Master Social Work	
Masterclass	I: Analyse
Leerlijn	Professionele leerbegeleiding
Programma	Coaching (PLB)
(Deel)competenties	I (4, 5), II (3, 4), III (3, 5), V (1, 3, 4, 5)
Opleider	Minke Baumfalk, Joris van Loon, Monique Mispelblom
Studiebelasting	onderdeel van PLB (totaal 56 uur, 2 EC)
Contacturen	12 uur
Zelfstudie (Literatuurstudie + opdrachten)	18 uur

7.1 Doelstelling, deelcompetenties en leeruitkomsten

Tijdens de opleiding neemt u binnen de professionele leerbegeleidingslijn deel aan coaching. Het doel van deze coaching is tweeledig:

1. De opleiding biedt u coaching aan om u te ondersteunen bij het integreren van de verschillende opleidingscompetenties en de invulling van de verschillende beroepsrollen binnen uw werkzaamheden als Master Social Work (in opleiding). Binnen de coaching werkt u aan de door de opleiding beschreven competenties. De opleidingscompetenties dienen in toenemende mate op kennis, houding en vaardighedeniveau zichtbaar te zijn. Het uiteindelijke resultaat dient minimaal te voldoen aan het door de opleiding beschreven master niveau. Binnen deze ontwikkeling legt u eigen accenten, passend bij uw huidige werkomgeving of bij uw toekomstige werkomgeving.
2. Als Master Social Work (in opleiding) bent u in staat gedurende uw loopbaan reflectief uw kennis, houding en vaardigheden te blijven ontwikkelen in dialoog met (vak)collega's en derden. Coaching is een methode gericht op het leren zelfstandig en integratief te functioneren. Onder integratief functioneren wordt verstaan het op elkaar afstemmen van twee niveaus: het functioneren van de persoon vanuit de samenhang tussen het denken, voelen en handelen (1e niveau) ten opzichte van de persoon, het beroep en de concrete werksituatie (2e niveau). Daarbij kunnen nog de gebruikte methode(s) en een bredere maatschappelijke context betrokken worden. Schematisch wordt het vaak met dit onderstaande figuur voorgesteld.

Op basis hiervan zijn in coaching een viertal modaliteiten te onderscheiden namelijk leer-, persoons-, methodisch- en taakgerichte modaliteit.

7.2 Doorgaand leren

Als master dient u zich blijvend te ontwikkelen, ook na uw opleiding. Binnen de coaching wordt gewerkt vanuit de principes van „life long learning“.

Met „life long learning“ (ook wel „doorgaand leren“) wordt bedoeld dat mensen gedurende hun hele leven in staat en gemotiveerd zijn om te leren in een omgeving die daartoe mogelijkheden biedt. Binnen de coaching is aandacht voor het doorgaand leren, het omgaan met veranderingen en de blijvende reflectie op het handelen, altijd in interactie met collega's en betrokkenen.

De volgende (deel)competenties staan in dit programma centraal:

Competentie		Deelcompetentie
I	Innoveren en praktijk ontwikkelen	4, 5
II	Regisseren en beïnvloeden	3, 4
III	Kennis mobiliseren, toepassen & ontwikkelen	3, 5
V	Professionaliseren	1, 3, 4, 5

7.3 Leeruitkomsten

In het eerste semester worden tijdens coaching drie thema's behandeld:

- Leren;
- professioneel profiel;
- organisatiebewustzijn.

De coaching is gericht is op uw persoonlijke professionele ontwikkeling en daardoor wat betreft de inhoud en de leeruitkomsten sterk afhankelijk van de doelen die u stelt. Met name in masterclass 2, 3 en 4 gaat u met uw persoonlijke doelen werken tijdens coaching.

In masterclass 1 zijn er per thema leeruitkomsten:

Thema leren:

- U kent uw eigen leergeschiedenis en voorkeur voor een leerstijl. Daardoor kunt u conclusies formuleren over randvoorwaarden voor uw leren. (studievaardigheden);
- U hebt zicht op wat u de groep kunt bieden, en op wat u graag zou halen bij de groep ten aanzien van leren;
- U reflecteert op masterniveau.

Thema professioneel profiel:

- U heeft zicht op uw kwaliteiten en valkuilen;
- U heeft zicht op waar u in uw professionele ontwikkeling bent (of wat u als professional hebt), en waar u naar toe wilt gaan;
- U kunt aangeven hoe uw visie op het beroep en de beroepspraktijk zich afgelopen jaren ontwikkeld heeft.

Thema organisatiebewustzijn:

- U toont organisatiebewustzijn door middel van onder andere organogram, cirkels van invloed, duiding van de organisatiecultuur van uw organisatie, leerstijlen en leiderschap binnen uw organisatie.

7.4 Opzet en inhoud

- In het eerste semester vindt de coaching plaats in totaal 6 bijeenkomsten. In deze bijeenkomsten worden de drie thema's behandeld. De eerste bijeenkomst per thema wordt gegeven in de hele groep. De tweede bijeenkomst in de halve groep. De indeling voor groepen zal voorafgaande aan de tweede bijeenkomst gemaakt worden.
- In het tweede en derde semester zijn in totaal 15 bijeenkomsten in groepjes van vier, soms drie, studenten en een coach.
- In het vierde semester bestaat uit 7 intervisiebijeenkomsten, deels begeleid, deels onbegeleid.

- De coaching is faciliterend voor de assessments, maar nog meer voor uw ontwikkeling als master. (zie volgend punt)

7.5 Relatie coaching met assessment

In het voortgangsassessment in Masterclass II en het eindassessment in Masterclass IV staan delen van de competentie professionaliseren centraal. Beoordeling van het assessment vindt plaats op de mate waarin u:

- uw ontwikkeling als professional vormgeeft;
- op de hoogte bent van nieuwe inzichten, trends, ontwikkelingen en kennis op het gebied van het beroep en de beroepspraktijk;
- visie heeft op (de ontwikkeling van) het beroep en de beroepspraktijk.

De inhoud van de coaching draagt bij aan waar u in het assessment op beoordeeld wordt.

Tijdens de evaluatie van de coaching aan het einde van masterclass II en III wordt u beoordeeld op de mate waarin u coaching hebt benut en hoe u uw leren gestuurd heeft door middel van uw doelen, werkinbrengen, reflectieverslagen en de coachingsbijeenkomsten.

7.6 Opdrachten en toetsing

Verwerkingsopdrachten

Tijdens de plenaire bijeenkomsten zullen per thema verwerkingsopdrachten aangereikt worden. Deze bereidt u voor voorafgaande aan de bijeenkomst in de halve groep waarin datzelfde thema behandeld wordt.

Reflectieverslagen

Na de bijeenkomst in de halve groep schrijft u een reflectieverslag. De drie reflectieverslagen dienen als basis voor de eindopdracht waarmee u coaching voor deze masterclass afsluit:

Brief aan uzelf

Ter afronding van de coaching van masterclass I en ter voorbereiding op de coaching van masterclass II schrijft u een brief aan uzelf. Vanuit uw perspectief, tijdens het moment van schrijven (het nu), blikkt u vooruit. U schrijft aan uzelf in de toekomst op het moment van zoiest afgestudeerd zijn. Indien u het prettig vindt om ook nog een fasering te maken naar uzelf aan het einde van het eerste jaar, dan kan dat natuurlijk.

- Wat hebt u tijdens de eerste maanden van de opleiding van uzelf gezien in relatie tot uw leren, uw professionele profiel en de organisatie waarin u werkt?
- Welke wensen en verlangens hebt u ten aanzien van uw leren als professional op masterniveau?
- Wat hoopt u als master bereikt te hebben aan het einde van de opleiding?
- Welke dromen hebt u over uw positie als master binnen uw organisatie?
- Wat is de betekenis van deze wensen, verlangens en dromen voor uw leervragen binnen de coaching van masterclass II, III en IV?

Toetsing

De coaching wordt afgesloten met een voldoende of onvoldoende. Voorwaarden:

- Aanwezigheid 80%
- Brief aan uzelf

Algemene criteria voor de eindopdracht:

- De brief is helder en consistent, maximaal 3500 woorden.
- Uit uw brief blijkt dat u uitgebreid en meerlaags beeld hebt van uw leren, uw professionele profiel en de organisatie waar u werkt.
- Uw brief beschrijft wensen, verlangens en dromen die u heeft over uzelf als Master Social Work.
- U geeft betekenis aan uw wensen, verlangens en dromen ten aanzien van uw leervragen voor de coaching in de komende masterclasses.
- Het evaluatieverslag is een reflectief verslag.

7.7 Literatuur

Verplichte literatuur
Reader PLB 1 (zie 'Mijn HvA')

Aanbevolen literatuur

Marie-José Geenen, Reflecteren, ISBN 9789046901991
Gitta en Lenneke Overmaat, multifocus, ISBN 9789058716385

7.8 Programmering

Tijdstip	Groep	Onderwerp
08/09	Coaching 1 plenair	Leergeschiedenis. Hoe leer je en wat heb je nodig om goed te leren? Leerstijltest. Literatuur: artikel M. Ruijters ea, <u>het leren ontwikkeld-t</u> (reader PLB I)
15/09	Coaching 2, groep B	Reflecteren en vragen stellen. Literatuur: M-J Geenen, hoofdstuk 2 uit Reflecteren (reader PLB I)
22/09	Coaching 2, groep A	Reflecteren en vragen stellen. Literatuur: M-J Geenen, hoofdstuk 2 uit Reflecteren (reader PLB I)
06/10	Coaching 3 plenair	Professional en professionele identiteit. Literatuur: M Ruijters, hoofdstuk 2 uit Je Binnenste Buiten (reader PLB I)
13/10	Coaching 4, groep B	Multifocus, persoonlijk professioneel profiel. Literatuur: G en L Overmaat, hoofdstuk 1 uit Multifocus (reader PLB I)
03/11	Coaching 4, groep A	Multifocus, persoonlijk professioneel profiel. Literatuur: G en L Overmaat, hoofdstuk 1 uit Multifocus (reader PLB I)
10/11	Coaching 5 plenair	Organisatiebewustzijn, organogram Literatuur: G en L Overmaat, deel hoofdstuk 4 uit Multifocus (reader PLB I)
01/12	Coaching 6, groep B	Organisatietype Literatuur: G en L Overmaat, deel hoofdstuk 4 uit Multifocus (reader PLB I)
15/12	Coaching 6, groep A	Organisatietype Literatuur: G en L Overmaat, deel hoofdstuk 4 uit Multifocus (reader PLB I)
19/01	Inleveren eindopdracht	Brief aan uzelf

8 COMPETENTIES MASTER SOCIAL WORK

Na voltooiing van de opleiding beschikt de student over de volgende competenties op hbo-niveau:

I. Innoveren en praktijk ontwikkelen

De master social work is in staat om zelfstandig en in cocreatie met anderen betekenisvolle, verbeterde, vernieuwde en nieuwe benaderingen te ontwikkelen in complexe beroepssituaties.

De master social work is in staat om:

1. perspectieven en belangen - van verschillende relevante stakeholders en op verschillende niveaus (operationeel, organisatorisch en strategisch) - te identificeren, analyseren en hanteren (meervoudigheid);
2. condities te analyseren en te expliciteren, nodig om verbeterde, vernieuwde of nieuwe benaderingen te implementeren en te borgen;
3. bij te dragen aan de ontwikkeling van een verbeterd, vernieuwd of nieuw professioneel handelingsrepertoire op individueel, team-, organisatie- en/of beroepsgroepniveau;
4. praktijkgericht onderzoek in te zetten en te positioneren als interventie in praktijkontwikkelingsprocessen;
5. processen en projecten op het gebied van praktijkontwikkeling te verantwoorden en te onderbouwen naar de verschillende stakeholders.

II. Regisseren en beïnvloeden

De master social work is ondernemend en in staat om de regie te voeren c.q. de leidende en verbindende persoon te zijn in ontwikkelingstrajecten met verschillende disciplines en sectoren en daarbij op adequate wijze te communiceren en te beïnvloeden.

De master social work is in staat om:

1. samenwerking tussen verschillende partners, disciplines en sectoren – zowel intern als extern - te initiëren, te regisseren en te faciliteren;
2. samenwerking en werkprocessen doelmatig, resultaatgericht, transparant en in overeenstemming met professionele kwaliteitsstandaarden vorm te geven;
3. op professionele wijze te communiceren, te agenderen en te beïnvloeden;
4. vanuit verschillende posities en rollen te adviseren;
5. projecten te initiëren, te ontwerpen, uit te voeren en te evalueren.

III. Kennis mobiliseren, toepassen en ontwikkelen

De master social work is in staat om beschikbare kennis te ontsluiten, te bewerken en toe te passen in het kader van innoveren en praktijk ontwikkelen, onderzoeken en professionaliseren

De master social work is in staat om:

1. (inter)nationale relevante praktijkgerichte kennis uit wetenschappelijke en professionele bronnen te vinden en te selecteren;
2. relevante impliciete en expliciete kennis binnen de eigen organisatie te lokaliseren, te expliciteren, te combineren en zichtbaar te maken;
3. het eigen beroepshandelen te expliciteren binnen de beroepscontext, hierop te reflecteren, dit te evalueren en te verbinden met opleidingstheorie;
4. zich vanuit meerdere (kennis-)perspectieven kritisch en reflectief te verhouden ten opzichte van gevonden kennis en inzichten en ontwikkelde stellingnamen adequaat te verantwoorden en te onderbouwen;
5. gevonden en gewogen inzichten op adequate wijze (schriftelijk, mondeling, etc.) zorgvuldig binnen de beroepspraktijk ter sprake te brengen.

IV. Onderzoeken

De master social work is in staat om praktijkgericht onderzoek in te zetten en uit te (laten) voeren ten behoeve van innovatie en praktijkontwikkeling

De master social work is in staat om:

1. een praktijkprobleem uit eigen context te definiëren na kritische analyse vanuit de perspectieven van relevante bronnen.
2. zich t.o.v. opvattingen over onderzoek te positioneren en kennis en relevante opvattingen aan eigen praktijkontwikkeling te koppelen.
3. een praktijkprobleem te vertalen naar een realistische en betekenisvolle onderzoeksinterventie en daar een adequate methode bij te kiezen.
4. verschillende methoden en technieken van onderzoek op adequate wijze in te (laten) zetten.
5. onderzoeksresultaten te presenteren en daarbij de bijdrage aan het ontwerpen of verbeteren van een oplossing voor het praktijkprobleem te benoemen en te anticiperen op de vervolgstappen.

V. Professionaliseren

De master social work is in staat om de eigen professionele ontwikkeling te sturen en bij te dragen aan de professionalisering van de beroepspraktijk in het (internationale) sociale domein.

De master social work is in staat om:

1. sturing te geven aan de ontwikkeling van de eigen professionaliteit en employability, hierover te reflecteren en te communiceren, zowel in de eigen organisatie als in het expertisedomein;
2. kritisch te reflecteren op en zich te verhouden tot actuele (internationale) debatten en opvattingen over normatieve, instrumentele en positionele aspecten van professionalisering in het social work;
3. bij te dragen aan de professionalisering, profilering en verantwoording van de beroepspraktijk in het sociale domein, op het niveau van de eigen professionaliteit, die van collega professionals en op het niveau van het beroep;
4. opbrengsten van (o.a. eigen) praktijkgericht onderzoek en de meerwaarde daarvan in termen van professionalisering te expliciteren, onder de aandacht te brengen en hierover dialoog te organiseren;
5. adequaat gebruik te maken van en te participeren in professionele, wetenschappelijke en publieke fora.

9 BEOORDELINGSFORMAT INTEGRALE EINDOPDRACHT (VERKENNEND ESSAY) MASTERCLASS I 2017-2018

Datum:

Naam student:

Onderwerp/ titel:

Beoordelaar:

	Max	Score
<p>1. Het verkennend essay is goed leesbaar doordat het voldoet aan de eisen voor goede schriftelijke communicatie.</p> <p>Indicatoren:</p> <ol style="list-style-type: none"> De tekst bestaat uit een helder en consistent betoog: de onderdelen bouwen logisch op elkaar voort, bevatten geen onnodige herhalingen. De tekst is voor een niet geïnformeerde betrokkene begrijpelijk. De tekst is aantrekkelijk geschreven in goed lopende zinnen, de alinea's gaan vloeiend in elkaar over en de titels zijn in overeenstemming met de inhoud. Er is een samenhang tussen wat in de vraagstelling, analyse, en conclusie wordt beweerd. De grammatica en spelling van de tekst is correct. De lengte van het verkennend essay is minimaal 2600 en maximaal 3200 woorden. Het essay bezit een overzichtelijke opmaak en heeft een passende titel. Het essay bevat een bronnenlijst en bronverwijzingen volgens de wetenschappelijke APA-normen (American Psychological Association). De bronnen genoemd in de lopende tekst vormen hiermee een goed leesbaar en samenhangend geheel. <p>N.B.: Bij een score van 7 punten of minder wordt het essay niet ontvankelijk verklaard (afgekeurd).</p> <p><i>Toelichting beoordelaar:</i></p>	15	

<p>2. Het verkennend essay bevat een beschrijving van een praktijkvraagstuk.</p> <p>Indicatoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Het praktijkvraagstuk is helder geïntroduceerd. b. De urgentie voor verandering m.b.t. het praktijkvraagstuk is benoemd en onderbouwd. c. De relaties tussen het vraagstuk en andere organisaties evenals de politiek-maatschappelijke discussie zijn verkend. d. Relevante internationale en nationale onderzoeks- en vakliteratuur over vergelijkbare praktijkvraagstukken zijn verkend. <p><i>Toelichting beoordelaar:</i></p>	20	
<p>3. Inhoudelijk algemeen</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. Het essay sluit aan bij actueel professioneel thema en/of discussie in een professioneel forum. b. Het essay bouwt voort op kennis en inzicht uit bestaande artikelenliteratuur/discussies. c. Het essay draagt bij aan kennis/inzicht van het specifiek professioneel domein. d. Het essay getuigt van creativiteit en originaliteit. e. Aan het praktijkvraagstuk ligt een body of knowledge & practice ten grondslag, d.w.z. maakt gebruik van gezaghebbende bronnen (vak- en wetenschappelijke literatuur) om het thema vanuit meerdere gezichtspunten te exploreren. <p><i>Toelichting beoordelaar</i></p>	20	
<p>4. Sociologische thema's</p> <p><i>Indicatoren</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a. Sociologische thema's zijn in het essay verwerkt. Bijvoorbeeld: globalisering, risicosamenleving, leef-systeemwereld, maatschappelijke problemen, diversiteit/migratie, sociale cohesie. b. Er is gebruik gemaakt van relevante vakliteratuur met betrekking tot sociale ontwikkelingen. c. Er is een verbinding gemaakt tussen het praktijkvraagstuk en de belangrijkste sociale ontwikkelingen; daarbij is gebruik gemaakt relevante sociologische theorieën. <p><i>Toelichting beoordelaar:</i></p>	10	

<p>5. Methodische metareflectie</p> <p><i>Indicatoren:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> a. Theoretische uitgangspunten van meerdere methodische benaderingen zijn tegen het licht gehouden en afgewogen. b. Er is gebruik gemaakt van relevante vakliteratuur met betrekking tot methodiekontwikkeling. c. Er is een verbinding gemaakt tussen het praktijkvraagstuk en de gewenste methodiekontwikkeling. <p><i>Toelichting beoordelaar:</i></p>	10		
<p>6. Positionering binnen de huidige beroepscontext en rol als professional</p> <p><i>Indicatoren</i></p> <ol style="list-style-type: none"> a. Er is duidelijk verwoord vanuit welk professioneel perspectief geschreven is: <ul style="list-style-type: none"> • ervaringen; • waarnemingen; • oordelen. b. Er is beschreven vanuit welke rol als professional de student een bijdrage denkt te kunnen leveren aan de verdere ontwikkeling van het praktijkvraagstuk. <p><i>Toelichting beoordelaar</i></p>	10		
<p>7. De conclusie biedt aanknopingspunten voor praktijkontwikkeling en vernieuwing</p> <p><i>Indicatoren</i></p> <ol style="list-style-type: none"> a. Er duidelijk, aantoonbaar gebruik gemaakt van relevante kennis uit colleges of literatuur. b. Er wordt gebruik gemaakt van actuele discussies in vaktijdschriften en andere literatuur rondom effectiviteit, beperkingen en mogelijkheden van de interventie. c. Het essay bevat aanwijzingen voor de consequenties van de voorgestelde vernieuwingen voor het professionele handelen. <p><i>Toelichting beoordelaar</i></p>	15		
<p>Totaal</p> <p><i>Toelichting beoordelaar</i></p>	100		
		Waardering (cijfer):	